

**Postanowienie z dnia 14 maja 1997 r.
II UKN 107/97**

Powzięcie przez sąd wiadomości o tym, że nieobecność strony działającej bez adwokata przy ogłoszeniu wyroku była spowodowana pozbawieniem wolności zobowiązuje sąd do doręczenia wyroku w trybie art. 327 § 2 KPC.

Przewodniczący SSN: Andrzej Kijowski, Sędziowie SN: Zbigniew Myszka (sprawozdawca), Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 maja 1997 r. sprawy z wniosku Jerzego T. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w G.W. o rentę inwalidzką, na skutek kasacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 10 grudnia 1996 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

u c h y l i ć zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Apelacyjnemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 10 grudnia 1996 r. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu oddalił zażalenia ubezpieczonego Jerzego T. na postanowienie Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze z dnia 21 sierpnia 1996 r. odmawiające ubezpieczonemu doręczenia wyroku tegoż Sądu z dnia 22 lutego 1996 r. wraz z uzasadnieniem, a także na postanowienie tego Sądu z dnia 11 października 1996 r. odrzucające wniosek powoda o przywrócenie mu terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia tego wyroku.

Uzasadniając wydane postanowienie Sąd Apelacyjny wskazał, że ogłoszenie wyroku Sądu Wojewódzkiego nastąpiło w dniu 22 lutego 1996 r., a zatem tygodniowy termin do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia tego wyroku upłynął w dniu 29 lutego 1996 r. Skoro ubezpieczony po raz pierwszy zwrócił się do Sądu Wojewódzkiego o doręczenie uzasadnienia pismem z dnia 11 sierpnia 1996 r., to jego wniosek jako spóźniony podlegał odrzuceniu (art. 328 § 1 KPC), co w konsekwencji spowodowało oddalenie zażalenia na to postanowienie przez Sąd Apelacyjny.

Równocześnie Sąd Apelacyjny również oddalił zażalenie na postanowienie odrzucające pismo ubezpieczonego potraktowane przez Sąd pierwszej instancji jako wniosek o przywrócenie terminu do żądania sporządzenia i doręczenia mu uzasadnienia wyroku, uznając, że Sąd Wojewódzki trafnie ustalił niewykazanie przez ubezpieczonego niezawinionych przezeń przyczyn spóźnionego złożenia takiego wniosku,

skoro nie uprawdopodobnił okoliczności uzasadniających przywrócenie uchybionego terminu. Z materiału dowodowego wynikało bowiem, że ubezpieczony był prawidłowo powiadomiony o terminie rozprawy, na której zapadł wyrok w jego sprawie, a fakt pozbawienia wolności i jego pobyt w zakładzie karnym nastąpił w okresie późniejszym. W takich okolicznościach Sąd Wojewódzki prawidłowo nie stosował dyspozycji art. 327 § 2 KPC, zobowiązującego sądy do doręczenia z urzędu stronie działającej bez adwokata, która na skutek pozbawienia wolności nie była obecna przy ogłoszeniu wyroku, odpisu jego sentencji z pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia. W konsekwencji Sąd Apelacyjny oddalił również to zażalenie ubezpieczonego.

Skarga kasacyjna, wskazując na zarzut naruszenia przepisu art. 5 KPC, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, zmierzała do uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Wojewódzki w Zielonej Górze, argumentując, że ubezpieczony - wskutek pozbawienia wolności został pozbawiony kontroli procesowej@ niekorzystnego dlań wyroku tego Sądu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wskazując na naruszenie prawa procesowego - art. 5 KPC, w swoim uzasadnieniu podważała zaskarżone postanowienie z punktu widzenia naruszenia treści art. 327 § 2 KPC, utrzymując, że ubezpieczony, będąc pozbawionym wolności, nie mógł bronić swoich praw i dochować wymaganych terminów prawa procesowego do podjęcia czynności procesowych zmierzających do zaskarżenia niekorzystnego dlań wyroku Sądu Wojewódzkiego, które zostały dowolnie potraktowane przez ten Sąd jako wnioski o doręczenie uzasadnienia tego wyroku i wnioski o przywrócenie terminu do żądania sporządzenia tego uzasadnienia. W istocie rzeczy i w szczególności treść zażaleń ubezpieczonego jednoznacznie wskazywała na wolę zaskarżenia niekorzystnego dlań wyroku. Ponadto, wbrew wywodom Sądu Apelacyjnego, zawartym w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, z pisma ubezpieczonego z dnia 11 sierpnia 1996 r. wcale nie wynikało w jakim terminie został on pozbawiony wolności, lub że pozbawienie wolności skarżącego nastąpiło w okresie późniejszym niż data wydania wyroku przez Sąd Wojewódzki lub termin tygodniowy do zgłoszenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia tego orzeczenia (art. 328 § 1 KPC). Z tego pisma wynikał jedynie fakt wysłania tej korespondencji z zakładu karnego. Tymczasem zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił ustalić ani daty aresztowania, ani okresu pozbawienia wolności ubezpieczonego, który w rozlicznych pismach sądowych zmierzających explicite do zaskarżenia niekorzystnego dlań wyroku Sądu Wojewódzkiego oraz w kasacji twierdził, że opóźnienie dokonywania przezeń czynności procesowych wynikało z ówczesnego pozbawienia go wolności. Dlatego Sąd Najwyższy nie miał możliwości zweryfikowania tych twierdzeń istotnych z punktu widzenia kodeksowego obowiązku sądu doręczenia w ciągu tygodnia od dnia ogłoszenia wyroku - odpisu jego sentencji z pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia stronie działającej bez adwokata, która na skutek pozbawienia wolności była nieobecna przy ogłoszeniu wyroku (art. 327 § 2 KPC). Sygnalizowany obowiązek ma charakter bezwzględny, gwarantujący stronie możliwość obrony jej praw, a jego

niewykonanie nie mogło być oparte na niezweryfikowanym ustaleniu lub domniemaniu, że strona nie była pozbawiona wolności w okresie umożliwiającym jej terminowe i skuteczne zaskarżenie niekorzystnego dla niej orzeczenia.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy uznał, że wydanie zaskarżonego postanowienia było przedwczesne, a prawidłowe orzekanie w sprawie będzie możliwe dopiero po dokładnym ustaleniu konkretnej daty aresztowania i okresu pozbawienia wolności ubezpieczonego i w tym celu orzekł kasatoryjnie.

=====